

SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 9. novembra 2010*

V združenih zadevah C-57/09 in C-101/09,

katerih predmet sta predloga za sprejetje predhodne odločbe na podlagi členov 68 ES in 234 ES, ki ju je vložilo Bundesverwaltungsgericht (Nemčija) z odločbama z dne 14. oktobra in 25. novembra 2008, ki sta prispeli na Sodišče 10. februarja in 13. marca 2009, v postopkih

Zvezna republika Nemčija

proti

B (C-57/09),

D (C-101/09),

ob udeležbi

Vertreter des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgericht (C-57/09 in C-101/09),

* Jezik postopka: nemščina.

Bundesbeauftragter für Asylangelegenheiten beim Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (C-101/09),

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi V. Skouris, predsednik, A. Tizzano, J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts in J.-C. Bonichot, predsedniki senatov, A. Borg Barthet, M. Ilešič, U. Lõhmus in L. Bay Larsen (poročevalec), sodniki,

generalni pravobranilec: P. Mengozzi,
sodni tajnik: B. Fülöp, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 9. marca 2010,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za B R. Meister, odvetnik,
- za D H. Jacobi in H. Odendahl, odvetnika,
- za nemško vlado M. Lumma, J. Möller in N. Graf Vitzthum, zastopniki,

- za francosko vlado G. de Bergues in B. Beaupère-Manokha, zastopnika,
- za nizozemsko vlado C. Wissels, zastopnica,
- za švedsko vlado A. Falk in A. Engman, zastopnika,
- za vlado Združenega kraljestva S. Ossowski, zastopnik, skupaj s T. Eickom, barrister,
- za Evropsko komisijo M. Condou-Durande in S. Grünheid, zastopnici,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 1. junija 2010

izreka naslednjo

Sodbo

- ¹ Predloga za sprejetje predhodne odločbe se nanašata na razlago, prvič, člena 12(2)(b) in (c) Direktive Sveta 2004/83/ES z dne 29. aprila 2004 o minimalnih standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da se jim prizna status begunca ali osebe, ki iz drugih razlogov potrebuje

mednarodno zaščito, in o vsebini te zaščite (UL L 304, str. 12, in popravek v UL 2005, L 204, str. 24, v nadaljevanju: Direktiva) in, drugič, člena 3 iste direktive.

- 2 Ta predloga sta bila vložena v okviru sporov med Zvezno republiko Nemčijo, ki jo zastopa Bundesministerium des Inneren (zvezno ministrstvo za notranje zadeve), ki ga zastopa Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (zvezni urad za migracije in begunce, v nadaljevanju: Bundesamt) ter B (C-57/09) in D (C-101/09), turškima državljanoma kurdskega porekla, ker je Bundesamt zavrnil prošnjo za azil in priznanje statusa begunca, ki jo je vložil B, in preklical pravico do azila in status begunca, ki ga je priznal D-ju.

Pravni okvir

Mednarodno pravo

Konvencija o statusu beguncev

- 3 Konvencija o statusu beguncev, podpisana v Ženevi 28. julija 1951 (*Zbirka pogodb Združenih narodov*, zv. 189, str. 150, št. 2545 (1954)), je začela veljati 22. aprila 1954. Dopolnjena je bila s Protokolom o statusu beguncev, ki je bil sklenjen v New Yorku 31. januarja 1967 in je začel veljati 4. oktobra 1967 (v nadaljevanju: Ženevska konvencija).

- 4 Njen člen 1 po natančni opredelitvi pojma „begunec“ v oddelku A za namene te konvencije v oddelku F določa:

„Določbe te konvencije se ne uporabljajo za katerokoli osebo, pri kateri obstajajo resni razlogi za sum:

[...]

b) da je storila hudo nepolitično kaznivo dejanje zunaj države pribežališča, preden je bila sprejeta vanjo kot begunec;

c) da je kriva dejanj, ki so v nasprotju s cilji in načeli Združenih narodov.“

- 5 Člen 33 Ženevske konvencije z naslovom „Prepoved izгона in zavračanja (refoulement)“ določa:

„1. Nobena država pogodbenica na nikakršen način begunca ne bo izgnala ali prisilno vrnila na meje ozemlja, kjer bi bila njegovo življenje ali svoboda ogrožena zaradi njegove rase, vere, državljanstva, pripadnosti neki določeni družbeni skupini ali določenega političnega prepričanja.

2. Na pravico iz to določbe pa se ne more sklicevati begunec, ki zaradi resnih razlogov velja za nevarnega za varnost države, v kateri je, ali ki, glede na to, da je bil pravnomočno obsojen za posebno težko kaznivo dejanje, predstavlja nevarnost za skupnost te države.“

Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin

- 6 Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, podpisana v Rimu 4. novembra 1950 (v nadaljevanju: EKČP), v členu 3 določa:

„Nikogar se ne sme mučiti ali nečloveško in ponižujoče z njim ravnati ali ga kaznovati.“

Resolucije Varnostnega sveta Združenih narodov

- 7 Po terorističnih napadih 11. septembra 2001 v New Yorku, Washingtonu in Pensilvaniji je Varnostni svet Združenih narodov 28. septembra 2001 na podlagi poglavja VII Listine Združenih narodov sprejel Resolucijo 1373 (2001).
- 8 Preambula k tej resoluciji ponovno potrjuje „nujnost boja z vsemi sredstvi v skladu z Listino Združenih narodov zoper grožnje miru in mednarodni varnosti zaradi terorističnih dejanj“.
- 9 V točki 5 te resolucije je navedeno, da so „teroristična dejanja, metode in praksa v nasprotju s cilji in načeli Organizacije Združenih narodov in [...] zavestno financiranje, spodbujanje ali organizacija terorističnih dejanj je prav tako v nasprotju s cilji in načeli Organizacije Združenih narodov“.

- ¹⁰ Varnostni svet Združenih narodov je 12. novembra 2001 sprejel Resolucijo 1377 (2001), v kateri „*[p]oudarja*, da so mednarodna teroristična dejanja v nasprotju s cilji in načeli, navedenimi v Listini Združenih narodov, in da so financiranje, načrtovanje in priprava mednarodnih terorističnih dejanj, kakor tudi vsakršna drugačna podpora, prav tako v nasprotju s cilji in načeli *[le-te]*“.

Ureditev Unije

Direktiva

- ¹¹ V smislu uvodne izjave 3 Direktive je Ženevska konvencija temelj mednarodne pravne ureditve za zaščito beguncev.
- ¹² V uvodni izjavi 6 Direktive je navedeno, da je glavni cilj te direktive zagotoviti, po eni strani, da države članice uporabljajo skupna merila za ugotavljanje, katere osebe resnično potrebujejo mednarodno zaščito, po drugi strani pa, da je v vseh državah članicah tem osebam na voljo določena minimalna raven ugodnosti.

13 V uvodni izjavi 9 Direktive je navedeno:

„Državljeni tretjih držav ali osebe brez državljanstva, ki jim je dovoljeno ostati na ozemljih držav članic iz razlogov, ki ne izhajajo iz potrebe po mednarodni zaščiti, temveč iz razlogov, ki izhajajo iz diskrecijske odločitve, ki temelji na razlogih sočutja ali humanitarnosti, ne sodijo na področje uporabe te direktive.“

14 V uvodni izjavi 10 Direktive je navedeno, da ta upošteva temeljne pravice in spoštuje načela, priznana predvsem z Listino o temeljnih pravicah. Ta direktiva si prizadeva zlasti zagotoviti polno spoštovanje človekovega dostojanstva in pravice do azila prosilcev za azil.

15 V uvodnih izjavah 16 in 17 Direktive je navedeno:

„(16) Določijo naj se minimalni standardi za opredelitev in vsebino statusa begunca, ki pristojnim nacionalnim organom držav članic pomagajo pri uporabi Ženevske konvencije.

(17) Treba je uvesti skupna merila za priznavanje statusa begunca prosilcem za azil v smislu člena 1 Ženevske konvencije.“

16 V uvodni izjavi 22 Direktive je navedeno:

„Dejanja, ki nasprotujejo namenom in načelom Združenih narodov, so navedena v Preambuli in členih 1 in 2 Listine Združenih narodov in so med drugim zajeta v resolucijah Združenih narodov o ukrepih boja proti terorizmu, ki razglashajo, da so ,dejanja, metode in praksa terorizma v nasprotju z nameni in načeli Združenih narodov‘ in da je ,namerno financiranje, načrtovanje in spodbujanje terorističnih dejanj prav tako v nasprotju z nameni in načeli Združenih narodov“.

17 V skladu s členom 1 je namen te direktive določitev minimalnih standardov glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da se jim prizna status begunca ali osebe, ki iz drugih razlogov potrebuje mednarodno zaščito, in o vsebini te zaščite.

18 Člen 2 Direktive določa, da v njej:

„(a) ,mednarodna zaščita‘ pomeni status begunca in status subsidiarne zaščite, kot sta opredeljena v točkah (d) in (f);

[...]

(c) ,begunec‘ pomeni državljana tretje države, ki se zaradi utemeljenega strahu pred preganjanjem zaradi rasne, verske, nacionalne pripadnosti, političnega prepričanja ali pripadnosti določeni družbeni skupini nahaja izven države, katere državljan je, in ne more ali zaradi tega strahu noče izkoristiti zaščite te države, ali

osebo brez državljanstva, ki se nahaja izven prejšnje države stalnega prebivališča zaradi enakih razlogov, kot so navedeni zgoraj, in se zaradi tega strahu noče vrniti vanjo, in za katero se ne uporablja člen 12;

- d) ‚status begunca‘ pomeni priznanje državljana tretje države ali osebe brez državljanstva kot begunca s strani države članice;

[...]

- (g) ‚prošnja za mednarodno zaščito‘ pomeni prošnjo državljana tretje države ali osebe brez državljanstva, ki se lahko razume kot prošnj[a] za status begunca ali subsidiarne zaščite in ki ne zahteva izrecno druge vrste zaščite izven področja uporabe te direktive, za katero se lahko zaprosi posebej;

[...]“

19 Člen 3 Direktive določa:

„Države članice lahko uvedejo ali ohranijo ugodnejše standarde za opredelitev osebe kot begunca ali osebe, upravičene do subsidiarne zaščite, in za določitev vsebine mednarodne zaščite, kolikor so ti standardi združljivi s to direktivo.“

20 Člen 12 Direktive z naslovom „Izključitev“, ki je v njenem poglavju III, naslovljenem „Pogoji, ki jih morajo izpolnjevati begunci“, v odstavkih 2 in 3 določa:

„2. Državljan tretje države ali oseba brez državljanstva ne more imeti statusa begunca, če obstajajo tehtni razlogi za domnevo:

[...]

(b) da je storil težje nepolitično kaznivo dejanje izven države sprejemnice, preden ga je ta sprejela kot begunca (tj. preden mu je izdala dovoljenje za prebivanje, ki je temeljilo na podelitvi statusa begunca); tudi če so storjena zaradi domnevno političnih ciljev se lahko izredno kruta dejanja štejejo za težja nepolitična kazniva dejanja;

(c) da je kriv dejanj, ki nasprotujejo namenom in načelom Združenih narodov, določenim v Preambuli in členih 1 in 2 Listine Združenih narodov.

3. Odstavek 2 se uporablja za osebe, ki napeljujejo k izvrševanju kaznivih dejanj ali dejavnosti, navedenih v tem odstavku, ali pri njih kako drugače sodelujejo.“

- 21 Člena 13 in 18 Direktive določata, da države članice priznajo status begunca državljanu tretje države ali osebi brez državljanstva, ki izpolnjuje pogoje za begunca v skladu s poglavjema II in III ali II in V te direktive.
- 22 Člen 14 Direktive z naslovom „Preklic, odprava ali zavrnitev podaljšanja statusa begunca“, ki je v poglavju IV z naslovom „Status begunca“, določa:

„1. Pri prošnjah za mednarodno zaščito, ki so vložene po začetku veljavnosti te direktive, države članice prekličejo, odpravijo ali zavrnejo podaljšanje statusa begunca državljanu tretje države ali osebe brez državljanstva, ki mu ga je priznal [pristojni] organ, če je ta oseba prenehala biti begunec skladno s členom 11.

[...]

3. Države članice prekličejo, odpravijo ali zavrnejo podaljšanje statusa begunca državljanu tretje države ali osebi brez državljanstva, če po priznanju statusa begunca ugotovijo naslednje:

(a) da bi moral biti ali da je izključen iz statusa begunca skladno s členom 12;

[...]“

23 Člen 21 Direktive z naslovom „Vsebina mednarodne zaščite“ v odstavkih 1 in 2 določa:

„1. Države članice spoštujejo načelo nevračanja skladno s svojimi mednarodnimi obveznostmi.

2. Kadar jim tega ne prepovedujejo mednarodne obveznosti iz odstavka 1, lahko države članice begunca vrnejo ne glede na to, ali so mu tak status formalno priznale ali ne, če:

(a) obstajajo utemeljeni razlogi, da se ga obravnava kot nevarnega za varnost države članice, v kateri se nahaja; ali

(b) po pravnomočni obsodbi za izredno težko kaznivo dejanje predstavlja nevarnost za skupnost te države članice.“

24 V skladu s členoma 38 in 39 je Direktiva začela veljati 9. novembra 2004 in jo je bilo treba prenesti najpozneje do 10. oktobra 2006.

Skupno stališče 2001/931/SZVP

²⁵ Za izvrševanje Resolucije 1373 (2001) je Svet Evropske unije 27. decembra 2001 sprejel Skupno stališče 2001/931/SZVP o uporabi posebnih ukrepov za boj proti terorizmu (UL L 344, str. 93).

²⁶ Člen 1(1) tega skupnega stališča določa, da se uporablja „za osebe, skupine in organizacije, vpletene v teroristična dejanja“ in naštete v Prilogi k temu skupnemu stališču.

²⁷ V smislu člena 1(2) in (3) Skupnega stališča 2001/931 pomenijo v njem:

„2. [...] ,osebe, skupine in organizacije, vpletene v teroristična dejanja“:

- osebe, ki izvajajo, ali poskušajo izvajati teroristična dejanja, ali sodelujejo pri njih, ali omogočajo njihovo izvajanje,
- skupine in organizacije, ki so v lasti ali pod nadzorom, neposredno ali posredno, takih oseb; ter osebe, skupine in organizacije, ki delujejo v imenu ali pod vodstvom takih oseb, skupin in organizacij, vključno z denarnimi sredstvi, izvedenimi ali pridobljenimi iz premoženja v lasti ali pod nadzorom, posredno ali neposredno, takih oseb ter pridruženih oseb, skupin in organizacij.

3. [...] ,teroristično dejanje‘ [...] eno od naslednjih naklepnih dejanj, ki glede na svoj značaj ali pomen lahko resno škodijo državi ali mednarodni organizaciji in so opredeljena kot kršitev nacionalnega prava ter katerih cilj je:

[...]

(iii) resno destabiliziranje ali uničevanje temeljnih političnih, ustavnih, gospodarskih ali družbenih struktur države ali mednarodne organizacije:

[...]

(k) sodelovanje pri dejavnostih teroristične skupine, vključno s preskrbo informacij ali materialnih virov ali financiranjem njenih dejavnosti, v vednosti, da bo tako sodelovanje prispevalo k zločinski dejavnosti skupine.

[...]“

²⁸ Skupno stališče 2001/931 vsebuje prilogo z naslovom „Prvi seznam oseb, skupin in organizacij iz člena 1 [...]“. Na tem seznamu ni bila prvotno navedena ne DHKP/C ne PKK.

²⁹ Vsebina te priloge je bila posodobljena s Skupnim stališčem Sveta 2002/340/SZVP z dne 2. maja 2002 (UL L 116, str. 75).

- ³⁰ V tej prilogi sta v točkah 9 in 19 oddelka 2 z naslovom „Skupine in organizacije“ navedeni „Delavska stranka Kurdistan (PKK)“ in „Revolucionarna ljudska osvobodilna vojska/fronta/stranka (DHKP/C), (Devrimci Sol (revolucionarna levica), Dev Sol)“. Ti organizaciji sta bili pozneje ohranjeni na seznamu iz člena 1(1) in (6) Skupnega stališča 2001/931 z naknadnimi skupnimi stališči Sveta, nazadnje s Sklepom Sveta 2010/386/SZVP z dne 12. julija 2010 o posodobitvi seznama oseb, skupin in organizacij, za katere se uporabljajo členi 2, 3 in 4 Skupnega stališča 2001/931 (UL L 178, str. 28).

Okvirni sklep 2002/475/PNZ

- ³¹ Člen 1 Okvirnega sklepa Sveta 2002/475/PNZ z dne 13. junija 2002 o boju proti terorizmu (UL L 164, str. 3) zavezuje države članice, da sprejmejo vse potrebne ukrepe, ki zagotavljajo, da se namerna dejanja, na katera se nanaša ta člen in ki lahko zaradi svojega značaja ali vsebine hudo škodujejo državi ali mednarodni organizaciji, kadar so storjena z namenom, prav tako navedenim v tem členu, štejejo za teroristična kazniva dejanja.
- ³² Člen 2 tega okvirnega sklepa z naslovom „Kazniva dejanja v povezavi s teroristično skupino“ v odstavku 2 določa:

„Vsaka država članica sprejme vse potrebne ukrepe, da zagotovi, da so naslednja namerna dejanja kazniva:

[...]

- (b) udeležba v dejavnostih teroristične skupine, vključno s preskrbo informacij ali materialnih sredstev ali z vsakršnim financiranjem dejavnosti, z vednostjo, da bo to sodelovanje prispevalo h kaznivim dejavnostim teroristične skupine.“

Nacionalna ureditev

33 Člen 16a(1) temeljnega zakona (Grundgesetz) določa:

„Politični preganjanci imajo pravico do azila.“

34 Člen 1 zakona o azilnem postopku (Asylverfahrensgesetz, v nadaljevanju: AsylVfG) v različici, objavljeni 2. septembra 2008 (BGBl. 2008 I, str. 1798), določa, da ta zakon velja za tujce, ki iščejo zaščito kot politični preganjanci v okviru člena 16a(1) temeljnega zakona ali zaščito zoper preganjanje v skladu z Ženevsko konvencijo.

35 Člen 2 AsylVfG določa, da imetniki pravice do azila na nacionalnem ozemlju uživajo status, opredeljen v Ženevski konvenciji.

36 Status begunca je sprva urejal člen 51 zakona o vstopu in bivanju tujcev na zveznem ozemlju (Gesetz über die Einreise und den Aufenthalt von Ausländern im Bundesgebiet, v nadaljevanju: Ausländergesetz).

37 Z zakonom z dne 9. januarja 2002 o boju proti mednarodnemu terorizmu (Gesetz zur Bekämpfung des internationalen Terrorismus, BGBl. 2002 I, str. 361, v nadaljevanju: Terrorismusbekämpfungsgesetz) je bil členu 51(3) Ausländergesetz, ki je začel veljati 11. januarja 2002, prvič dodan drugi stavek, v katerem so bili navedeni razlogi za izključitev, ki odražajo tiste iz člena 1, oddelek F, Ženevske konvencije.

38 Z zakonom z dne 19. avgusta 2007 (Gesetz zur Umsetzung Aufenthalts- und asylrechtlicher Richtlinien der Europäischen Union, BGBl. 2007 I, str. 1970), s katerim so bile prenesene direktive Evropske unije s področja pravice do prebivanja in azila in je začel veljati 28. avgusta 2007, je Zvezna republika Nemčija prenesla tudi zadevno direktivo.

39 Pogoji za opredelitev begunca so odslej določeni v členu 3 AsylVfG. Njegova odstavka 1 in 2 določata:

„(1) Tujec je begunec v smislu [Ženevske konvencije], kadar mu grozijo nevarnosti, opredeljene v členu 60(1) zakona [o stalnem prebivališču, delu in integraciji tujcev na nacionalnem ozemlju (Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet, v nadaljevanju: Aufenthaltsgesetz)] v državi, katere državljanstvo ima [...]

(2) Tujec ne more imeti statusa begunca v smislu odstavka 1, če obstajajo tehtni razlogi za domnevo:

[...]

2. da je storil težje nopolitično kaznivo dejanje zunaj nacionalnega ozemlja, preden je bil tam sprejet kot begunec, zlasti izredno kruto dejanje, tudi če je bilo storjeno zaradi domnevno političnih ciljev, ali
3. da je kriv dejanj, ki nasprotujejo namenom in načelom Združenih narodov.

Prvi stavek se uporablja tudi za tujce, ki napeljujejo k izvrševanju teh kaznivih dejanj ali dejavnosti ali pri njih kako drugače sodelujejo.“

⁴⁰ Razlogi izključitve, določeni v členu 3(2) AsylVfG, so od 28. avgusta 2007 nadomestili razloge iz člena 60(8), drugi stavek, Aufenthaltsgesetz, ki pa je bil nadomeščen s členom 51(3), drugi stavek, Ausländergesetz.

⁴¹ Člen 60(1) Aufenthaltsgesetz v različici, objavljeni 25. februarja 2008 (BGBl. 2008 I, str. 162), določa:

„V skladu z [Ženevsko] konvencijo tujca ni dovoljeno privedi do državne meje države, kjer bi bila njegovo življenje ali svoboda ogrožena zaradi njegove rase, vere, državljanstva, pripadnosti neki določeni družbeni skupini ali določenega političnega prepričanja. [...]“

⁴² Člen 73(1), prvi stavek, AsylVfG določa, da se „[p]riznanje pravice do azila in statusa begunca prekliče takoj, ko zahtevani pogoji niso več izpolnjeni“.

Spora o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

Zadeva C-57/09

- ⁴³ Konec leta 2002 je B, rojen leta 1975, vstopil v Nemčijo, kjer je zaprosil za azil in zaščito kot begunec in, podredno, za prepoved izгона v Turčijo.
- ⁴⁴ V podporo svoji prošnji je med drugim pojasnil, da je v Turčiji še med šolanjem simpatiziral z Dev Sol (postala DHKP/C) in da je podpiral oborožen boj proti gverili v planinah od konca leta 1993 do začetka leta 1995.
- ⁴⁵ Po njegovi aretaciji februarja 1995 naj bi bil hudo fizično zlorabljen in naj bi pod prisilo z mučenjem podal izjavo.
- ⁴⁶ Decembra 1995 je bil obsojen na doživljenjsko zaporno kazen.
- ⁴⁷ Med prestajanjem zaporne kazni je bil leta 2001 ponovno doživljenjsko obsojen, ker naj bi umoril sojetnika, ki naj bi bil ovaduh.

- 48 Decembra 2002 je izkoristil pogojni izpust šestih mesecev iz zdravstvenih razlogov, da je zapustil Turčijo in odšel v Nemčijo.
- 49 Z odločbo z dne 14. septembra 2004 je Bundesamt B-jevo prošnjo za azil zavrnil kot neutemeljeno in ugotovil, da pogoji iz člena 51(1) Ausländergesetz niso izpolnjeni. Ta organ je menil, da ker je storil težje nepolitično kaznivo dejanje, za B velja drugi primer izključitve, ki jo določa člen 51(3), drugi stavek, Ausländergesetz (na katerega se sklicuje člen 60(8), drugi stavek, Aufenthaltsgesetz, in nato člen 3(2), točka 2, AsylVfG).
- 50 V isti odločbi je Bundesamt poleg tega ugotovil, da v zadevnem nacionalnem pravu ni ovire za B-jev izgon v Turčijo, in razglasil obveznost njegovega izгона v to državo.
- 51 S sodbo z dne 13. junija 2006 je Verwaltungsgericht Gelsenkirchen (upravno sodišče Gelsenkirchen) odločbo Bundesamt razglasilo za nično in mu naložilo, naj B-ju prizna pravico do azila in ugotovi prepoved izгона v Turčijo.
- 52 S sodbo z dne 27. marca 2007 je Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen (regionalno višje upravno sodišče Severnega Porenja-Vestfalije) zavrnilo pritožbo Bundesamt zoper to sodbo in presodilo, da bi morala biti B-ju v skladu s členom 16a Grundgesetz priznana pravica do azila in tudi status begunca.

- 53 To sodišče je predvsem presodilo, da je treba razlog izključitve, ki ga navaja Bundesamt, razumeti v smislu, da njegov namen ni le kaznovati težje nepolitično dejanje, storjeno v preteklosti, temveč tudi preprečiti nevarnost, ki jo lahko prosilec predstavlja za državo članico gostiteljico, in da njegova uporaba zahteva celovito presojo zadeve z vidika načela sorazmernosti.
- 54 Bundesamt je zoper to sodbo vložil revizijo pri Bundesverwaltungsgericht (zvezno upravno sodišče), pri čemer se je skliceval na drugi in tretji primer izključitve iz člena 60(8), drugi stavek, Aufenthaltsgesetz (in nato člen 3(2), točki 2 in 3, AsylVfG) in trdil, da v nasprotju s stališčem pritožbenega sodišča ta dva primera izključitve ne vključujeta ne obstoja nevarnosti za varnost Zvezne republike Nemčije ne potrebe po preizkusu sorazmernosti z vidika zadevnega primera.
- 55 Poleg tega so po mnenju Bundesamt razlogi izključitve iz člena 12(2) Direktive del načel, od katerih na podlagi njenega člena 3 države članice ne morejo odstopati.

Zadeva C-101/09

- 56 Od maja 2001 prebiva D, rojen leta 1968, v Nemčiji, kjer je 11. maja 2001 zaprosil za azil.

- 57 V podporo svoji prošnji je navedel, da je leta 1990 pobegnil v planine, da bi se pridružil PKK. Bil naj bi gverilski vojak in višji uradnik PKK. Konec leta 1998 naj bi ga PKK poslala na sever Iraka.
- 58 Zaradi političnih nesoglasij z vodstvom PKK naj bi to organizacijo maja 2000 zapustil in nato bil ustrahovan. Približno leto dni naj bi ostal na severu Iraka, vendar tam ni bil varen.
- 59 Bundesamt mu je maja 2001 priznal pravico do azila in status begunca po takrat veljavnem nacionalnem pravu.
- 60 Po začetku veljavnosti Terrorismusbekämpfungsgesetz je Bundesamt začel postopek preklica in z odločbo z dne 6. maja 2004 na podlagi člena 73(1) AsylVfG preklical odločbo o priznanju pravice do azila in statusa begunca, ki ga je imel D. Ta organ je presodil, da obstajajo tehtni razlogi za domnevo, da je D storil težje napolitično dejanje zunaj Nemčije, preden ga je ta sprejela kot begunca, in da je kriv dejanj, ki nasprotujejo namenom in načelom Združenih narodov.
- 61 S sodbo z dne 29. novembra 2005 je Verwaltungsgericht Gelsenkirchen to odločbo o preklicu razveljavilo.
- 62 Pritožbo Bundesamt je Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen zavrnilo s sodbo z dne 27. marca 2007. Iz podobnih razlogov kot v sodbi, izdani istega dne v zadevi B, je navedeno sodišče razloge izključitve, ki jih določa nacionalna zakonodaja, tudi v primeru D štelo za neuporabljive.

- 63 Bundesamt je zoper to sodbo vložil revizijo, v kateri je večinoma navajal razloge, podobne tistim iz revizije, vložene v okviru zadeve B.

Vprašanja za predhodno odločanje in postopek pred Sodiščem

- 64 Predložitveno sodišče navaja, da naj v skladu z ugotovitvami pritožbenega sodišča, na katere je vezano, tožena stranka v postopku v glavni stvari v primeru vrnitve v njeno državo izvora ne bi bila dovolj zaščiten pred vnovičnim pregonom. Iz tega sklepa, da so pozitivni pogoji, da bi oseba lahko bila obravnavana kot begunec, v obeh zadevah izpolnjeni. Vendar pa zadevnima osebama ne bo mogel biti priznan status begunca, če velja eden od razlogov za izključitev iz člena 12(2) Direktive.
- 65 Navedeno sodišče trdi, da bi ob uporabi enega od teh razlogov za izključitev toženi stranki v postopku v glavni stvari imeli pravico do azila na podlagi člena 16a Grundgesetz, ki iz te pravice ne izključuje nobene kategorije oseb.
- 66 Nazadnje meni, da ne izključitev na podlagi člena 12 Direktive ne ugotovitev morebitne nezdružljivosti člena 16a Grundgesetz in Direktive za toženi stranki v postopku v glavni stvari ne pomenita nujno izgubo pravice do prebivanja v Nemčiji.
- 67 V teh okoliščinah je Bundesverwaltungsgericht prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje v vsaki predložitveni zadevi predložilo pet vprašanj,

med katerimi sta prvo in peto malce drugačni glede na okoliščine vsake od dveh zadev:

- „1. Ali gre za težje nepolitično kaznivo dejanje ali kršitev, ki nasprotuje namenom in načelom Združenih narodov v smislu člena 12(2)(b) in (c) Direktive [...], če[:]

[–] je bil prosilec član organizacije, ki je navedena na seznamu oseb, skupin in organizacij v Prilogi k Skupnemu stališču [2001/931] in ki uporablja teroristične metode, in je aktivno podpiral boj te organizacije [(zadeva C-57/09)]?

[–] če je bil tuji državljan kot borec in funkcionar, nekaj časa tudi kot član vodilnega organa, dolga leta vključen v organizacijo (PKK), ki je pri oboroženem boju proti državi (Turčija) vedno znova uporabljala tudi teroristične metode in je navedena na seznamu oseb, skupin in organizacij v Prilogi k Skupnemu stališču [2001/931], in je s tem na visokem položaju aktivno podpiral oborožen boj te organizacije [(zadeva C-101/09)]?

2. Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen: ali se z izključitvijo priznanja statusa begunca po členu 12(2)(b) [ali] (c) Direktive [...] predpostavlja, da je [zadevna oseba] trenutno še vedno nevar[na]?
3. Če je odgovor na drugo vprašanje nikalen: ali izključitev priznanja statusa begunca po členu 12(2)(b) [ali] (c) Direktive [...] zahteva presojo sorazmernosti za vsak primer posamično?

4. Če je odgovor na tretje vprašanje pritrdilen:

a) Ali je pri presoji sorazmernosti treba upoštevati, da [zadevna oseba] uživa varstvo pred izgonom po členu 3 [EKČP] ali po nacionalnih določbah?

b) Ali je izključitev nesorazmerna le v posebnih izjemnih primerih?

5. Ali je s smislom člena 3 Direktive [...] združljivo, da[:]

[–] ima prosilec pravico do azila po nacionalnem ustavnem pravu kljub obstoju izključitvenega razloga po členu 12(2) Direktive [(zadeva C-57/09)]?

[–] je tujemu državljanu še naprej priznana pravica do azila po nacionalnem ustavnem pravu kljub obstoju izključitvenega razloga po členu 12(2) Direktive in kljub preklicu statusa begunca na podlagi njenega člena 14(3) [(a)] [(zadeva C-101/09)]?“

⁶⁸ Zadevi C-57/09 in C-101/09 sta bili s sklepom predsednika Sodišča z dne 4. maja 2009 združeni za pisni in ustni postopek ter izdajo sodb.

Pristojnost Sodišča

- ⁶⁹ V postopkih v glavni stvari je Bundesamt sprejel sporni odločbi na podlagi zakonodaje, ki je veljala, preden je začela veljati Direktiva, in sicer 9. novembra 2004.
- ⁷⁰ Navedeni odločbi, ki sta podlaga tema predlogoma za sprejetje predhodne odločbe, torej ne spadata na področje uporabe direktive *ratione temporis*.
- ⁷¹ Vendar je treba spomniti, da je takrat, ko se vprašanja nacionalnih sodišč nanašajo na razlago določbe prava Skupnosti, Sodišče načeloma dolžno odločiti. Niti iz besedila členov 68 ES in 234 ES niti iz namena postopka, ki ga uvaja zadnjenavedena določba, namreč ne izhaja, da bi avtorji Pogodbe ES v takem posebnem primeru, ko se nacionalno pravo države članice pri določanju pravil za neki primer, ki je za to državo povsem notranji, sklicuje na vsebino določb mednarodne konvencije, ki jih ta direktiva povzema, iz pristojnosti Sodišča poskušali izključiti predloge za sprejetje predhodne odločbe, ki se nanašajo na direktivo. V takem primeru je zagotovo v interesu Unije, da se zaradi preprečevanja prihodnjih različnih razlag določbe te mednarodne konvencije, ki jih povzemata nacionalno pravo in pravo Unije, razlagajo enako ne glede na okoliščine, v katerih se uporabljajo (glej po analogiji sodbo z dne 2. marca 2010 v združenih zadevah Salahadin Abdulla in drugi, C-175/08, C-176/08, C-178/08 in C-179/08, ZOdl., str. I-1493, točka 48).
- ⁷² Predložitveno sodišče v zadevah v glavni stvari poudarja, da je Terrorismusbekämpfungsgesetz v nacionalno pravo uvedel razloge za izključitev statusa begunca, ki v bistvenem ustrezajo razlogom iz člena 1, oddelek F, Ženevske konvencije. Glede na to, da razlogi za izključitev, določeni v členu 12(2) Direktive, v bistvenem ustrezajo tudi

omenjenemu členu 1, oddelek F, je Bundesamt v dveh odločbah v postopkih v glavni stvari, sprejetih pred začetkom veljavnosti Direktive, proučil in uporabil razloge za izključitev, ki ustrezajo razlogom, ki jih je pozneje uvedla Direktiva.

⁷³ Glede odločitve Bundesamt, da prekliče odločbo o priznanju statusa begunca D-ju, je treba navesti, da člen 14(3)(a) Direktive nalaga pristojnim organom držav članic, da zainteresiranemu prekličejo status begunca, če po priznanju tega statusa ugotovijo, da „bi moral biti ali da je izključen“ iz statusa skladno s členom 12 Direktive.

⁷⁴ Drugače kot razlog za preklic, določen v členu 14(1) Direktive, razlog iz odstavka 3(a) tega člena ni del prehodne ureditve in ne more biti omejen na prošnje in odločbe, vložene oziroma sprejete po začetku veljavnosti Direktive. Poleg tega tudi ni fakultativen, kot so razlogi za preklic, navedeni v odstavku 4 istega člena.

⁷⁵ V teh okoliščinah je na zastavljena vprašanja treba odgovoriti.

Vprašanja za predhodno odločanje

Uvodne ugotovitve

- ⁷⁶ Direktiva je bila sprejeta zlasti na podlagi člena 63, prvi odstavek, točka 1(c), ES, s katerim je bilo Svetu naloženo, da ukrepe, ki se nanašajo na azil, sprejema v skladu z Ženevsko konvencijo in drugimi ustreznimi mednarodnimi pogodbami na področju minimalnih standardov za priznanje statusa begunca državljanom tretjih držav.
- ⁷⁷ Iz uvodnih izjav 3, 16 in 17 Direktive je razvidno, da je Ženevska konvencija temelj mednarodne pravne ureditve za zaščito beguncev in da so bile določbe Direktive o priznanju statusa begunca in njegovi vsebini sprejete za pomoč pristojnim organom držav članic pri uporabi te konvencije ob uporabi skupnih pojmov in meril (zgoraj navedena sodba Salahadin Abdulla in drugi, točka 52, in sodba z dne 17. junija 2010 v zadevi Bolbol, C-31/09, ZOdl., str. I-5539, točka 37).
- ⁷⁸ Določbe Direktive je torej treba razlagati ob upoštevanju njene splošne sistematike in namena ter ob spoštovanju Ženevske konvencije in drugih upoštevnihih pogodb, ki so navedene v členu 63, prvi odstavek, točka 1, ES, ki je postal člen 78(1) PDEU. Kot je razvidno iz uvodne izjave 10 Direktive, je treba pri tej razlagi spoštovati tudi temeljne

pravice in načela, priznana zlasti z Listino temeljnih pravic (zgoraj navedeni sodbi Salahadin Abdulla in drugi, točki 53 in 54, in Bolbol, točka 38).

Prvo vprašanje

⁷⁹ S prvim vprašanjem predložitveno sodišče v bistvu v obeh zadevah sprašuje, ali gre za „težje nepolitično kaznivo dejanje“ ali „dejanj[a], ki nasprotujejo namenom in načelom Združenih narodov“ v smislu člena 12(2)(b) ali (c) Direktive, če je bila oseba pripadnik organizacije, uvrščene na seznam iz Prilog Skupnemu stališču 2001/931 zaradi svoje vpletenosti v teroristična dejanja, in če je aktivno podpirala oborožen boj te organizacije, v kateri je imela po možnosti višji položaj.

⁸⁰ Za odgovor na to vprašanje, s katerim se želi ugotoviti, koliko pripadnost osebe organizaciji, navedeni na omenjenem seznamu, spada na področje člena 12(2)(b) in (c) Direktive, je treba naprej proučiti, ali lahko dejanja, ki jih stori taka organizacija, kakor to predvideva predložitveno sodišče, spadajo v kategorijo težjih kaznivih dejanj in dejanj iz navedenih odstavkov (b) in (c).

⁸¹ Prvič, teroristična dejanja, ki so nasilna do civilistov, je treba, tudi če so storjena zaradi domnevno političnih ciljev, šteti za težja nepolitična kazniva dejanja v smislu navedenega odstavka (b).

- ⁸² Drugič, glede dejanj iz člena 12(2)(c) Direktive, ki nasprotujejo namenom in načelom Združenih narodov, je iz uvodne izjave 22 Direktive razvidno, da so navedena v Preambuli ter členih 1 in 2 Listine Združenih narodov in so med drugim zajeta v resolucijah Združenih narodov o „ukrepih boja proti terorizmu“.
- ⁸³ Ti ukrepi zajemajo resoluciji 1373 (2001) in 1377 (2001) Varnostnega sveta Združenih narodov, iz katerih je razvidno, da je njihovo temeljno načelo, da so mednarodna teroristična dejanja splošno in neodvisno od sodelovanja države v nasprotju s cilji in načeli Združenih narodov.
- ⁸⁴ Zato lahko, kot so v pisnih stališčih, predloženih Sodišču, trdile vse vlade, ki so predložile taka stališča, in Evropska komisija, pristojni organi držav članic uporabijo člen 12(2)(c) Direktive tudi za osebo, ki je bila v okviru svoje pripadnosti organizaciji, uvrščeni na seznam, ki je del Priloge k Skupnemu stališču 2001/931, vpletena v teroristična dejanja mednarodnih razsežnosti.
- ⁸⁵ Dalje se postavlja vprašanje, koliko pripadnost taki organizaciji pomeni, da zadevna oseba spada na področje uporabe člena 12(2)(b) in (c) Direktive, ker je aktivno podpirala oborožen boj te organizacije, v kateri je imela po možnosti višji položaj.
- ⁸⁶ V zvezi s tem je pomembno navesti, da člen 12(2)(b) in (c) Direktive kot tudi člen 1, oddelek F, točki (b) in (c), Ženevske konvencije dovoljujeta odvzem statusa begunca le, če obstajajo „tehtni razlogi“ za domnevo, da „je storil“ težje nepolitično kaznivo

dejanje zunaj države sprejemnice, preden ga je ta sprejela kot begunca, ali da „je kriv“ storitve dejanj, ki nasprotujejo namenom in načelom Združenih narodov.

- 87 Iz besedila navedenih določb Direktive je razvidno, da jih lahko pristojni organ zadevne države članice uporabi šele po tem, ko je za vsak posamezen primer presodil natančna dejstva, ki jih pozna, da bi ugotovil, ali obstajajo tehtni razlogi za domnevo, da dejanja zadevne osebe, ki izpolnjuje merila za pridobitev statusa begunca, spadajo v enega od teh dveh primerov izključitve.
- 88 Zato prvič, tudi če bi dejanja organizacije, uvrščene na seznam iz Priloge k Skupnemu stališču 2001/931 zaradi svoje vpletenosti v teroristična dejanja, lahko pomenila vsakega od razlogov za izključitev iz člena 12(2)(b) in (c) Direktive, sama okoliščina, da je zadevna oseba pripadala taki organizaciji, ne bi samodejno povzročila, da bi morala biti ta oseba izključena iz statusa begunca na podlagi navedenih določb.
- 89 Neposredne povezave med Skupnim stališčem 2001/931 in Direktivo glede zelenih ciljev namreč ni, zato je neutemeljeno, da se pristojni organ, ko namerava izključiti osebo iz statusa begunca na podlagi člena 12(2) Direktive, opre le na njeno pripadnost organizaciji s seznama, sprejetega zunaj okvira Direktive, ki spoštuje Ženevsko konvencijo.
- 90 Vendar uvrstitev organizacije na seznam, kakršen je ta, ki je del Priloge k Skupnemu stališču 2001/931, dovoljuje ugotovitev teroristične narave skupine, ki ji je pripadala

zadevna oseba, kar je element, ki ga pristojni organ mora upoštevati, ko prvič preverja, ali je ta skupina storila dejanja iz člena 12(2)(b) ali (c) Direktive.

- 91 V zvezi s tem je treba opozoriti, da pogojev, v katerih sta bili na seznam uvrščeni dve organizaciji, ki sta jima toženi stranki pripadali, ni mogoče primerjati s posamezno presojo konkretnih dejstev, ki jo je treba opraviti pred vsako odločitvijo o izključitvi osebe iz statusa begunca na podlagi člena 12(2)(b) ali (c) Direktive.
- 92 Drugič in v nasprotju s tem, kar zatrjuje Komisija, sodelovanje pri dejavnostih teroristične skupine v smislu člena 2(2)(b) Okvirnega sklepa 2002/475 tudi ne more nujno in samodejno pomeniti razloga za izključitev na podlagi člena 12(2)(b) in (c) Direktive.
- 93 Ne le, da je bil okvirni sklep, kot je Skupno stališče 2001/931, sprejet zunaj konteksta Direktive, ki je v bistvu humanitarna, temveč namerno dejanje udeležbe pri dejavnostih teroristične skupine, ki je opredeljeno v členu 2(2)(b) navedenega okvirnega sklepa in je v nacionalnem pravu držav članic kaznivo, ne more povzročiti samodejne uporabe razlogov za izključitev iz člena 12(2)(b) in (c) te direktive, ki določa popolno proučitev vseh okoliščin vsakega posameznega primera.
- 94 Iz vsega navedenega je razvidno, da je izključitev iz statusa begunca osebe, ki je pripadala organizaciji s terorističnimi metodami, podvržena individualni obravnavi konkretnih dejstev za namen presoje, ali obstajajo tehtni razlogi za domnevo, da je ta oseba pri svojih dejavnostih v okviru te organizacije v smislu člena 12(3) Direktive storila težje nepolitično kaznivo dejanje ali je kriva dejanj, ki nasprotujejo namenom

in načelom Združenih narodov, ali je napeljevala k izvrševanju takih kaznivih dejanj ali dejavnosti ali pri njih kako drugače sodelovala.

⁹⁵ Da bi ohranili obstoj razlogov za izključitev iz člena 12(2)(b) in (c) Direktive, je pomembno, da je mogoče zadevni osebi glede na raven dokaza, ki ga zahteva odstavek 2, pripisati del odgovornosti za dejanja, ki jih je storila zadevna organizacija v času, ko je bila oseba njen član.

⁹⁶ To individualno odgovornost je treba presoјati z objektivnimi in subjektivnimi merili.

⁹⁷ Za to mora pristojni organ proučiti predvsem vlogo, ki jo je dejansko imela zadevna oseba pri izvršitvi zadevnih dejanj, njen položaj v organizaciji, stopnjo poznavanja, ki jo je imela ali naj bi jo imela o dejavnostih organizacije, morebiten pritisk, ki mu je bila podvržena, ali druge dejavnike, ki lahko vplivajo na njeno vedenje.

⁹⁸ Organ, ki ob tej proučitvi ugotovi, da je imela zadevna oseba, kot D, višji položaj v organizaciji, ki uporablja teroristične metode, lahko domneva, da je ta oseba individualno odgovorna za dejanja, ki jih je ta organizacija storila v upoštevem obdobju, vendar pa je treba proučiti vse pomembne okoliščine, preden se lahko sprejme odločitev o izključitvi te osebe iz statusa begunca v skladu s členom 12(2)(b) ali (c) Direktive.

99 Glede na vse navedeno je treba na prvo vprašanje, postavljeno v obeh zadevah, odgovoriti, da je treba člen 12(2)(b) in (c) Direktive razlagati tako:

- dejstvo, da je oseba pripadala organizaciji, uvrščeni na seznam, ki je del Priloge k Skupnemu stališču 2001/931, zaradi svoje vpletenosti v teroristična dejanja in da je ta oseba aktivno podpirala oborožen boj te organizacije, ne pomeni samodejno tehtnega razloga za domnevo, da je ta oseba storila „težje nepolitično kaznivo dejanje“ ali „dejanj[a], ki nasprotujejo namenom in načelom Združenih narodov“;
- ugotovitev v zvezi s tem, da obstajajo tehtni razlogi za domnevo, da je oseba storila tako kaznivo dejanje ali je kriva za tako ravnanje, je predmet presoje konkretnih dejstev posameznega primera, da bi se lahko odločilo, ali dejanja, ki jih je storila zadevna organizacija, izpolnjujejo pogoje iz teh določb in ali je mogoče individualno odgovornost pri izvajanju teh dejanj pripisati zadevni osebi glede na raven dokaza, ki ga zahteva navedeni člen 12(2).

Drugo vprašanje

100 Z drugim vprašanjem v obeh zadevah želi predložitveno sodišče ugotoviti, ali je izključitev iz statusa begunca na podlagi člena 12(2)(b) ali (c) Direktive podrejena dejstvu, da je zadevna oseba še naprej nevarna za državo članico gostiteljico.

101 Treba je poudariti, da v sistemu Direktive dejanska nevarnost, ki jo za zadevno državo članico lahko predstavlja begunec, ni upoštevana v okviru člena 12(2), temveč

v okviru, po eni strani, člena 14(4)(a), v skladu s katerim lahko ta država članica prekliče podeljen status begunca, kadar obstajajo utemeljeni razlogi, da je obravnavan kot nevaren za varnost, in po drugi strani, njenega člena 21(2), ki določa, da lahko država članica gostiteljica, kot dovoljuje tudi člen 33(2) Ženevske konvencije, vrne begunca, če obstajajo utemeljeni razlogi, da je obravnavan kot nevaren za varnost te države članice.

- 102 V smislu člena 12(2)(b) in (c) Direktive, ki sta podobna členu 1, oddelek F, točki (b) in (c), Ženevske konvencije, državljan tretje države ali oseba brez državljanstva ne more imeti statusa begunca, če obstajajo tehtni razlogi za domnevo, da „je storil“ težje ne-politično kaznivo dejanje zunaj države sprejemnice, „preden ga je ta sprejela kot begunca“, ali „je kriv“ storitve dejanj, ki nasprotujejo namenom in načelom Združenih narodov.
- 103 Skladno z besedilom določb, ki ju opredeljujeta, sta ta razloga za izključitev namenjena kaznovanju dejanj, storjenih v preteklosti, kot so navedle vse vlade, ki so predložile stališča, in Komisija.
- 104 V zvezi s tem je treba opozoriti, da so bili zadevni razlogi za izključitev uvedeni, da bi bile iz statusa begunca izključene osebe, nevredne ustrezne zaščite, in da bi se preprečilo, da bi dodelitev tega statusa omogočala storilcem nekaterih težjih kaznivih dejanj, da se izognejo kazenski odgovornosti. Zato ne bi bilo skladno s tem dvojnimi ciljem, da bi izključitev iz tega statusa pogojevali z obstojem trenutne nevarnosti za državo članico gostiteljico.
- 105 V teh okoliščinah je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da izključitev iz statusa begunca na podlagi člena 12(2)(b) ali (c) Direktive ni pogojena s tem, da je zadevna oseba trenutno nevarna za državo članico gostiteljico.

Tretje vprašanje

- ¹⁰⁶ S tretjim vprašanjem v obeh zadevah želi predložitveno sodišče izvedeti, ali je izključitev iz statusa begunca na podlagi člena 12(2)(b) ali (c) Direktive pogojena s preizkusom sorazmernosti za vsak posamezen primer.
- ¹⁰⁷ V zvezi s tem je treba spomniti, da besedilo navedenega člena 12(2) navaja, da če so tam določeni pogoji izpolnjeni, zadevna oseba „ne more imeti“ statusa begunca in da v sistemu Direktive njen člen 2(c) izrecno pogojuje status „begunca“ z dejstvom, da zadevna oseba ne spada na področje uporabe njenega člena 12.
- ¹⁰⁸ Izključitev iz statusa begunca iz enega od razlogov iz člena 12(2)(b) ali (c) je, kakor je bilo navedeno v odgovoru na prvo vprašanje, odvisna od teže storjenega dejanja, ki mora biti take stopnje, da zadevna oseba ne more legitimno zaprositi za zaščito, ki jo daje status begunca v smislu člena 2(d) Direktive.
- ¹⁰⁹ Pristojni organ, ki je že – v okviru presoje teže kaznivega dejanja in individualne odgovornosti zadevne osebe – upošteval vse okoliščine teh dejanj in položaj te osebe, ne more biti zavezan – če ugotovi, da je treba uporabiti člen 12(2) – opraviti preizkus

sorazmernosti, ki vključuje novo presojo teže storjenih dejanj, kot so to trdile nemška, francoska in nizozemska vlada ter vlada Združenega kraljestva.

- ¹¹⁰ Treba je opozoriti, da izključitev osebe iz statusa begunca na podlagi člena 12(2) Direktive ne zajema sprejetja stališča glede ločenega vprašanja, ali je to osebo mogoče izgnati v državo izvora.
- ¹¹¹ Na tretje vprašanje je zato treba odgovoriti, da izključitev iz statusa begunca na podlagi člena 12(2)(b) ali (c) Direktive ni pogojena s preizkusom sorazmernosti za vsak posamezen primer v tej zadevi.

Četrto vprašanje

- ¹¹² Ob upoštevanju odgovora na tretje vprašanje ni treba odgovoriti na četrto vprašanje, ki ga je postavilo predložitveno sodišče v obeh zadevah.

Peto vprašanje

- ¹¹³ S petim vprašanjem v obeh zadevah želi predložitveno sodišče izvedeti, ali je v smislu člena 3 Direktive združljivo z njo, da država članica prizna pravico do azila na podlagi

svojega ustavnega prava osebi, izključeni iz statusa begunca na podlagi člena 12(2) Direktive.

- 114 Treba je spomniti, da navedeni člen 3 dovoljuje državam članicam, da uvedejo ali ohranijo ugodnejše standarde za opredelitev osebe kot begunca, kolikor so ti standardi seveda združljivi s to direktivo.
- 115 Glede na namen razlogov za izključitev v Direktivi, ki je ohraniti verodostojnost sistema zaščite, ki ga določa Direktiva ob upoštevanju Ženevske konvencije, pridržek v členu 3 Direktive nasprotuje temu, da država članica sprejme ali ohrani določbe, ki dodeljujejo status begunca, opredeljen z Direktivo, osebi, ki ne more biti begunec na podlagi člena 12(2).
- 116 Treba pa je navesti, da iz zadnjega dela člena 2(g) Direktive izhaja, da ta ne nasprotuje temu, da oseba zaprosi za „drug[o] vrst[o] zaščite“ zunaj področja uporabe te direktive.
- 117 Direktiva, tako kot Ženevska konvencija, izhaja iz načela, da lahko države članice gostiteljice v skladu z nacionalnim pravom odobrijo nacionalno zaščito, ki vključuje pravico, da osebe, izključene iz statusa begunca na podlagi njenega člena 12(2), prebivajo na ozemlju zadevne države članice.
- 118 Dodelitev takega statusa nacionalne zaščite s strani države članice iz razlogov, ki ne izhajajo iz potrebe po mednarodni zaščiti, temveč iz razlogov, ki izhajajo iz diskrecijske odločitve, ki temelji na razlogih sočutja ali humanitarnosti, ne sodijo na področje uporabe te direktive, kot je navedeno v uvodni izjavi 9 te direktive.
- 119 To drugo vrsto zaščite, ki jo lahko države članice dodelijo, ne smemo zamenjevati s statusom begunca v smislu Direktive, kot je pravilno navedla Komisija.

- 120 Zato, če lahko nacionalni standardi, ki odobrijo azil osebam, izključenim iz statusa begunca v skladu z Direktivo, jasno razlikujejo nacionalno zaščito od zaščite na podlagi Direktive, le-ti ne ogrožajo sistema direktive.
- 121 Glede na te ugotovitve je odgovor na peto vprašanje, da je treba člen 3 Direktive razlagati tako, da lahko države članice priznajo pravico do azila na podlagi svoje nacionalne zakonodaje osebi, ki ne more imeti statusa begunca v skladu s členom 12(2) te direktive, pod pogojem, da ta druga vrsta zaščite ne povzroča nevarnosti zamenjave s statusom begunca v smislu Direktive.

Stroški

- 122 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

1. Člen 12(2)(b) in (c) Direktive Sveta 2004/83/ES z dne 29. aprila 2004 o minimalnih standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da se jim prizna status begunca ali osebe, ki iz drugih razlogov potrebuje mednarodno zaščito, in o vsebini te zaščite je treba razlagati tako:
 - dejstvo, da je oseba pripadala organizaciji, uvrščeni na seznam, ki je del Priloge k Skupnemu stališču Sveta 2001/931/SZVP z dne 27. decembra 2001 o uporabi posebnih ukrepov za boj proti terorizmu, zaradi svoje vpletenosti v teroristična dejanja in da je aktivno podpirala oborožen boj te organizacije, ne pomeni samodejno tehtnega razloga za domnevo, da je ta oseba storila „težje nepolitično kaznivo dejanje“ ali „dejanj[a], ki nasprotujejo namenom in načelom Združenih narodov“;

- ugotovitev v zvezi s tem, da obstajajo tehtni razlogi za domnevo, da je oseba storila tako kaznivo dejanje ali je kriva storitve takih dejanj, je predmet presoje konkretnih dejstev posameznega primera, da bi se lahko odločilo, ali dejanja, ki jih je storila zadevna organizacija, izpolnjujejo pogoje, določene v teh določbah, in ali je mogoče individualno odgovornost pri izvajanju teh dejanj pripisati zadevni osebi glede na raven dokaza, ki ga zahteva navedeni člen 12(2).
2. Izključitev iz statusa begunca na podlagi člena 12(2)(b) ali (c) Direktive 2004/83 ni pogojena s tem, da je zadevna oseba trenutno nevarna za državo članico gostiteljico.
 3. Izključitev iz statusa begunca na podlagi člena 12(2)(b) ali (c) Direktive 2004/83 ni pogojena s preizkusom sorazmernosti za vsak posamezen primer v tej zadevi.
 4. Člen 3 Direktive 2004/83 je treba razlagati tako, da lahko države članice priznajo pravico do azila na podlagi svoje nacionalne zakonodaje osebi, ki ne more imeti statusa begunca v skladu s členom 12(2) te direktive, pod pogojem, da ta druga vrsta zaščite ne povzroča nevarnosti zamenjave s statusom begunca v smislu te direktive.

Podpisi